

สถาบันอุดมศึกษากับความรับผิดชอบต่อสังคม*

อุทัย ดุลยเกษม

1. เกริ่น

โดยทั่วไปคนส่วนมากมีความคาดหวังกับสถาบันอุดมศึกษาประการเดียวคือการผลิตบัณฑิตสาขาวิชาการต่าง ๆ ให้มีคุณภาพ คำว่า “คุณภาพ” ในความเข้าใจของคนทั่วไปก็คือเมื่อนักศึกษาสำเร็จการศึกษาแล้วจะได้งานอาชีพทำ ยุ่งได้เงินค่าจ้างสูงมากเท่าไร ก็ยังถือกันว่าบัณฑิตคนนั้นหรือบัณฑิตในสาขาวิชานั้นมี “คุณภาพ” สูงมากเท่านั้น

แม้ว่าความเข้าใจดังกล่าวนี้ไม่ผิดข้อเท็จจริง แต่แท้ที่จริงบทบาทของสถาบันอุดมศึกษามีมากกว่าการผลิตบัณฑิต เช่น บทบาทด้านการสร้างความรู้ใหม่ ๆ ด้วยการทำงานวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนและสังคมตลอดจนการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม แน่นนอนว่า บทบาทหน้าที่ต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากการผลิตบัณฑิตเป็นเรื่องที่ใกล้ชิดกับประชาชนส่วนใหญ่ในสังคม คนทั่วไปจึงไม่ตั้งความคาดหวังในด้านเหล่านี้จากสถาบันอุดมศึกษามากนัก แต่ในระดับสังคมซึ่งถือกันว่าสถาบันอุดมศึกษา เป็นองค์กรทางสังคมที่เป็นแหล่งรวมของผู้ที่มีความรู้ดีที่สุดในสาขาวิชาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสาขาเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง การปกครอง สาขาเกี่ยวกับด้านการแพทย์และสาธารณสุข ด้านสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ ด้านธุรกิจการค้า ด้านการบริการ ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านการศึกษา เป็นต้น

ด้วยเหตุดังนั้น สังคมจึงคาดหวังกับสถาบันอุดมศึกษามากกว่าการผลิตบัณฑิตให้กับตลาดแรงงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแสดงบทบาทเพื่อสร้างความรู้ใหม่ในด้านต่าง ๆ ให้กับสังคม เพราะท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้าน

อย่างรวดเร็ว สังคมต้องการความรู้ใหม่ ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาสังคมและการนำความรู้ใหม่ ๆ มาพัฒนาเป็นเทคโนโลยี บทบาทที่สังคมคาดหวังมากอีกประการหนึ่งคือการให้บริการทางวิชาการแก่สังคมซึ่งถือว่าสำคัญมากเพราะบทบาทดังกล่าวนี้คือการนำเอาความรู้และประสบการณ์ของบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษามาแบ่งปันให้กับชุมชนและสังคม ส่วนบทบาทด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมนั้น สังคมคาดหวังจากสถาบันอุดมศึกษาทั่ว ๆ ไปไม่มากนัก ยกเว้นสถาบันอุดมศึกษาที่ให้ความสำคัญด้านการเรียนการสอนศิลปะและวัฒนธรรม

แม้ว่าบทบาทหลักของสถาบันอุดมศึกษาเป็นไปตามประเด็นที่กล่าวมา แต่การแสดงบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาในด้านที่นอกเหนือจากบทบาทหลักสี่ประการที่กล่าวมายังมีอีกมาก เป็นแต่เพียงว่าสถาบันอุดมศึกษาส่วนมากไม่ค่อยให้ความสำคัญมากนัก ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเสียดายอย่างยิ่งเพราะมีประเด็นอื่น ๆ ในสังคมอีกมากมายทั้งที่เป็นปัญหาและที่เป็นเรื่องที่ต้องการพัฒนาและที่สำคัญสถาบันอุดมศึกษาอยู่ในวิสัยที่จะแสดงบทบาทได้ดีกว่าองค์กรทางสังคมประเภทอื่น ๆ ด้วยข้อเท็จจริงที่ว่าสถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งสั่งสมความรู้ที่หลากหลายอันสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาและการพัฒนาเรื่องต่าง ๆ ได้มาก

ในเวลาช่วงสั้น ๆ นี้จะขอชี้ให้เห็นว่าในสังคมไทยมีปัญหาอะไรบ้างที่ถือว่าเป็นปัญหาร้ายแรงและต้องการแก้ปัญหาอย่างเร่งด่วนและจะชี้ให้เห็นด้วยว่า สถาบันอุดมศึกษาสามารถเข้ามา

* นักวิชาการอิสระ

มีบทบาทได้อย่างไร ถ้าสถาบันอุดมศึกษามีความ
 อารตต่อปัญหาเหล่านี้

2. ปัญหาใหญ่ ๆ ในสังคมไทยปัจจุบัน

ปัญหาในสังคมมีมากมายและมีหลาย
 ระดับ มีทั้งปัญหาเล็ก ๆ ระดับชุมชน ระดับพื้นที่
 และระดับชาติ แน่แน่นอนว่าปัญหาบางอย่างสถาบัน
 อุดมศึกษาไม่อยู่ในวิสัยที่จะแสดงบทบาทในการแก้
 ปัญหาได้มากนักหรือบางปัญหาสถาบันอุดมศึกษา
 อาจต้องทำงานร่วมกับองค์กรอื่นๆจึงจะมีพลังใน
 การแก้ปัญหา ในข้อเขียนสั้น ๆ นี้จึงขอเสนอให้
 เห็นเพียงบางปัญหาที่เชื่อว่าสถาบันอุดมศึกษา
 สามารถแสดงบทบาทในการแก้ปัญหาได้จริงถ้า
 สถาบัน อุดมศึกษา มีความตั้งใจและมีความมุ่งมั่น

- 2.1. ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมหรือระบบนิเวศ
- 2.2. ปัญหาความสัมพันธ์ทางเพศในกลุ่ม
วัยรุ่น
- 2.3. ปัญหาด้านบริโภคนิยม
- 2.4. ปัญหาด้านพลังงาน
- 2.5. ปัญหาด้านการฉ้อราษฎร์บังหลวง
- 2.6. ปัญหาด้านจริยธรรม
- 2.7. ปัญหาความขัดแย้งในสังคม
 ขอล่าไปทีละประเด็น ดังนี้

2.1. ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและระบบ นิเวศ

ปัญหานี้มีทั้งในระดับชุมชนและระดับ
 ประเทศ แม้ลักษณะของปัญหาอาจจะแตกต่าง
 กันบ้างและเหมือนกันบ้าง เช่น ปัญหาขยะเป็น
 ปัญหาร่วมทั้งในระดับชุมชนและระดับชาติ
 ปัญหามลภาวะมีทั้งระดับชุมชนและระดับชาติ
 แต่ประเภทของมลภาวะอาจแตกต่างกัน เช่นใน
 บางชุมชนมีปัญหามลภาวะทางน้ำ บางชุมชนมี
 มลภาวะทางอากาศ บางชุมชนอาจมีมลภาวะ
 ทางเสียง บางชุมชนมีมลภาวะด้านฝุ่นละออง
 นอกจากนี้ ยังมีปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและ
 ระบบนิเวศเกี่ยวกับการทำลายป่าทั้งป่าต้นน้ำ

ป่าชายเลนและป่าพรุ ปัญหาด้านการทำลาย
 ปะการัง ปัญหาการใช้เครื่องมือจับสัตว์น้ำที่มี
 พลังการทำลายสูง ปัญหาการขาดแคลนน้ำและ
 ปัญหาน้ำท่วมขัง เป็นต้น

ในบรรดาปัญหาสิ่งแวดล้อมและระบบ
 นิเวศนี้ สถาบันอุดมศึกษาคงไม่สามารถแก้ได้
 ทั้งหมด แต่สถาบันอุดมศึกษาสามารถแสดง
 บทบาททั้งในแง่กระบวนการผลิตบัณฑิตและการ
 ให้บริการทางวิชาการให้แก่สังคม สถาบันอุดมศึกษา
 สามารถแสดงบทบาทได้มาก เช่น ในกระบวนการ
 เรียนการสอนสถาบันอุดมศึกษาอาจชี้ให้นักศึกษา
 เห็นปัญหาและรากเหง้าของปัญหาเหล่านี้อย่าง
 ชัดเจนและที่สำคัญในกระบวนการเรียนการสอน
 สถาบันอุดมศึกษาอาจจะช่วยให้นักศึกษาปรับ
 เปลี่ยนระบบคุณค่าและปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
 เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรเสียใหม่อย่างชนิดถอน
 รากถอนโคน เช่น การไม่สร้างขยะโดยเฉพาะ
 ขยะประเภทที่ย่อยสลายได้ยาก การใช้น้ำในชีวิต
 ประจำวันอย่างประหยัด การเลิกใช้กระดาษทิชชู
 (Tissue Paper) การเลิกใช้สินค้าที่ผลิตจากโรงงาน
 ที่สร้างมลภาวะ การเลิกซื้อหรือการเลิกบริโภค
 กุ้งที่เลี้ยงในบ่อกุ้งที่ทำลายป่าชายเลน เป็นต้น
 และที่สำคัญสถาบันอุดมศึกษาต้องไม่สนับสนุน
 หรือส่งเสริมกิจกรรมที่สร้างปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม
 และระบบนิเวศด้วย เช่น ไม่นำสินค้าที่ห่อด้วย
 กระดาษพลาสติกมาจำหน่ายในสถาบันอุดมศึกษา
 ไม่สนับสนุนให้ใช้ปากกาลูกกลิ้ง ไม่สนับสนุนให้ใช้
 โฟมในร้านอาหาร ไม่สนับสนุนให้ใช้ถุงพลาสติก
 ไม่สนับสนุนให้ดื่มน้ำบรรจุขวด ไม่สนับสนุนให้ดื่ม
 กาแฟสำเร็จรูปที่บรรจุซอง เป็นต้น

สิ่งเหล่านี้สถาบันอุดมศึกษาสามารถ
 ทำได้มากเพราะไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอะไร แต่จะ
 ช่วยแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศได้
 มากทีเดียว โดยอาจจะสนับสนุนให้นักศึกษา
 จัดตั้งชมรมเพื่อศึกษาและช่วยกันแก้ปัญหา ทั้ง
 ภายในสถานศึกษาและภายในชุมชน นอกจากนี้

สถาบันอุดมศึกษาอาจจะวางเป็นนโยบายของสถาบันอุดมศึกษาเองในเรื่องเหล่านี้ก็ยิ่งดี หากสถาบันอุดมศึกษาและบุคลากรของสถาบันอุดมศึกษาพูดถึงปัญหาระบบนิเวศประเภทต่าง ๆ กันอย่างกว้างขวาง แต่ในทางกลับกันการปฏิบัติที่สวนทางและกระทำในสิ่งที่ซ้ำเติมปัญหา ระบบนิเวศมากขึ้น เช่น การอนุญาตให้จำหน่ายอาหารที่ใส่โฟม หรือ การจำหน่ายอาหารที่บรรจุของพลาสติกหรือการใช้กระดาษทิชชู เป็นต้น ถ้าสถาบันอุดมศึกษา ยังปฏิบัติในลักษณะนี้ก็ย่อมแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าสถาบันอุดมศึกษานั้น ยังไม่มีความเอาทรต่อสังคมอย่างแท้จริง

2.2. ปัญหาความสัมพันธ์ทางเพศในกลุ่มวัยรุ่น

ปัญหานี้มีทั้งปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยเรียนและการติดเชื้อโรคที่สัมพันธ์กับการร่วมเพศที่ไม่ปลอดภัย ปัญหาการตั้งครรภ์ในกลุ่มวัยรุ่นนี้อาจไม่เป็นที่สังเกตกันมากนัก แต่จากสถิติการเกิดใหม่ของเด็กทารกในสังคมไทย พบว่าทั้ง ๆ ที่อัตราการเกิดของทารกในภาพรวมลดลงแต่การตั้งครรภ์ในกลุ่มวัยรุ่น (อายุระหว่าง 15-19) กลับเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว (ประมาณ 54 คนในจำนวนทารกเกิดใหม่ 100 คน) ในช่วงปี 2000-2011 การตั้งครรภ์ของวัยรุ่นไทย (อายุ 15-18 ปี) เพิ่มขึ้นร้อยละ 43 และอัตราการตั้งครรภ์ในกลุ่มวัยรุ่นไทยสูงกว่าของอเมริกาและสูงกว่าของสิงคโปร์ถึง 10 เท่า นอกจากนี้ การติดเชื้ออันสืบเนื่องมาจากการมีเพศสัมพันธ์แบบไม่ปลอดภัยเพิ่มมากขึ้นและกระจายออกไปอย่างกว้างขวางไม่จำกัดเพียงเฉพาะในเขตเมืองใหญ่เท่านั้น การตั้งครรภ์ในวัยเรียนก็ดี การติดเชื้อโรคที่ร้ายแรง เช่นโรคเอดส์ก็ดี ก่อให้เกิดปัญหาสังคมตามมามากมายทั้งปัญหาครอบครัวและปัญหาสุขภาพ

ปัญหานี้สถาบันอุดมศึกษาสามารถแสดงบทบาทได้มาก ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ทั้งในกระบวนการเรียนการสอนและ

การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม แม้แต่สถาบันการอุดมศึกษาที่มีได้จัดการเรียนการสอนด้านการแพทย์และสาธารณสุขโดยตรงก็ทำได้ไม่ยาก เพราะปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับปัญหาจิตวิทยาและปัญหาด้านระบบคุณค่าและระบบจริยธรรมซึ่งสามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เด็กวัยรุ่นได้ แต่ผมเห็นว่าในหลายสถาบันอุดมศึกษาให้ความสนใจกับประเด็นนี้ค่อนข้างน้อยเพราะอ้างว่ามันเป็นเรื่องเสรีภาพส่วนบุคคลหรือมันเป็นเรื่องของค่านิยมที่เปลี่ยนไป แม้ข้ออ้างดังกล่าวจะมีมูลความจริงอยู่บ้าง แต่ในขณะเดียวกันเราก็ต้องยอมรับว่าปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาที่ร้ายแรงต่อสังคม เพราะฉะนั้นสถาบันอุดมศึกษาจะต้องให้ความสนใจและเข้ามามีส่วนร่วมในการคลี่คลายปัญหาดังกล่าวนี้ อย่างจริงจัง

2.3. ปัญหาด้านบริโภคนิยม

ปัญหานี้เป็นปัญหาเกี่ยวข้องกับระบบคิดและระบบคุณค่าของคนในยุคปัจจุบันซึ่งสถาบันอุดมศึกษาสามารถแสดงบทบาทได้มากเช่นเดียวกัน ดังที่เราทราบกันดีว่าในระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมซึ่งอาศัยกลไกการตลาดเป็นตัวผลักดันที่สำคัญนั้นเป้าหมายสำคัญประการหนึ่งของระบบเศรษฐกิจประเภทนี้คือการสร้างกำไรสูงสุด แต่การสร้างกำไรสูงสุดจะเป็นไปได้จริงก็ต่อเมื่อมีผู้บริโภคสินค้าทุกชนิดที่ระบบอุตสาหกรรมผลิตขึ้นมา และการที่จะกระตุ้นให้ผู้คนบริโภคสินค้าอย่างมากมายและต่อเนื่องทั้งที่จำเป็นและไม่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตก็ด้วยการสร้างระบบคิดและระบบคุณค่าอย่างใหม่นั้นคือ ระบบคุณค่าที่ให้ความสำคัญกับวัตถุ โดยเฉพาะการเป็นเจ้าของหรือการครอบครองวัตถุและระบบคุณค่าที่ยึดถือว่า “ยิ่งมีมากหรือยิ่งบริโภคมากยิ่งมีความสุขมาก” ด้วยเหตุดังนั้น กลวิธีในการโฆษณาชวนเชื่อทั้งหลายจึงมีการประดิษฐ์คิดค้นกันออกมาเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนมี “ความอยากได้” “อยากมี” มากขึ้น แม้ว่าสิ่งที่อยากได้

อยากมีนั้น ไม่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตเลย ก็ตาม นอกจากนี้ยังมีกระบวนการสร้างระบบความคิดและระบบความเชื่อให้ยึดถือใน “รูปแบบ” หรือ “สัญลักษณ์” มากกว่า “เนื้อหาสาระ” ทำให้ประชาชนจำนวนมากแข่งขันกันบริโภค

นักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษาทุกระดับและแม้แต่พระสงฆ์องค์เณรก็ไม่ยกเว้นด้วยเหตุดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาจึงควรแสดงบทบาทในการแก้ปัญหาเรื่องนี้อย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพราะเป็นเรื่องที่สถาบันอุดมศึกษาสามารถทำได้ไม่ยากนัก ถ้ามีความตั้งใจและมีความเอาใจต่อบ้านเมืองของเราอย่างจริงจัง โดยการชี้ให้นักศึกษาหรือนักเรียนทั้งภายในและภายนอกสถาบันได้เห็นว่าจะอะไรคือแก่นอะไรคือกะพี้ในการดำเนินชีวิต เป็นต้นว่าสถาบันอุดมศึกษาอาจจัดกิจกรรมที่ชี้ให้นักศึกษาเห็นว่า ไม่จำเป็นต้องใช้กระเป๋าแบรนด์เนม ไม่จำเป็นต้องใช้สมาร์ตโฟนราคาแพง ๆ ไม่จำเป็นต้องใช้นาฬิกาขี้ห่อแพง ๆ ไม่จำเป็นต้องใช้เครื่องประตุนิโอม ไม่จำเป็นต้องใช้บัตรเครดิต ไม่จำเป็นต้องใช้ Whitening Cream ไม่จำเป็นต้องใช้ดินสอเขียนคิ้วหรือทาสีขอบตา ฯลฯ กล่าวอีกอย่างหนึ่งก็คือ สถาบันอุดมศึกษาต้องช่วยให้นักเรียนนักศึกษาปรับระบบคิดและระบบคุณค่าจากการใช้สิ่งของต่าง ๆ ตาม “Function” ของมันมากกว่าใช้สิ่งของตาม “Fashion” ดังที่เป็นอยู่อย่างกว้างขวางซึ่งก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาอีกมาก

2.4. ปัญหาด้านพลังงาน

ประเทศไทยมีวิกฤติการณ์ด้านพลังงานที่มีแนวโน้มว่าจะรุนแรงมากขึ้นในอนาคตอันไม่ไกลนัก ทั้งพลังงานในรูปแบบของน้ำมันและแก๊สธรรมชาติและพลังงานในรูปแบบของกระแสไฟฟ้า ทุกวันนี้ประเทศไทยต้องจ่ายเงินซื้อพลังงานน้ำมันและพลังงานไฟฟ้าจำนวนมหาศาล หลายคนอาจจะรู้ แต่หลายคนคงไม่รู้ว่ามีในแต่ละปีเราซื้อกระแสไฟฟ้าจากประเทศลาวและประเทศมาเลเซียจำนวน

มากและมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ในเรื่องพลังงานน้ำมันและแก๊สธรรมชาติ ประเทศไทยก็ซื้อจากต่างประเทศปีละหลายหมื่นล้านลิตรเช่นเดียวกัน

การใช้พลังงานในประเทศไทยในรอบ 50 ปีที่ผ่านมาเราเปลี่ยนจากการใช้พลังงานที่เป็นประเภท “ทดแทนได้” มาเป็นพลังงานประเภท “ทดแทนไม่ได้” มากขึ้นอย่างมหาศาล เรื่องการผลิตและการใช้พลังงานนี้เกี่ยวข้องกับเรื่องการทำลายระบบนิเวศอย่างมาก ยิ่งเราใช้พลังงานที่ผลิตจากทรัพยากรประเภททดแทนไม่ได้ เราก็ยิ่งทำลายระบบนิเวศมากขึ้น

ในเรื่องนี้สถาบันอุดมศึกษาสามารถที่จะช่วยแก้ปัญหาหรืออย่างน้อยก็ช่วยลดความรุนแรงของปัญหาได้มาก ถ้าสถาบันการศึกษาช่วยให้นักศึกษา บุคลากรของมหาวิทยาลัยและชุมชนได้เรียนรู้ถึงสาเหตุของวิกฤติการณ์พลังงานทั้งในด้านการผลิตและรูปแบบการใช้พลังงาน ในแง่ของสถาบันเองก็ต้องเป็นตัวอย่งให้แก่ชุมชนในเรื่องการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะเรื่องของพลังงานนี้มีความซับซ้อนมาก เรามักจะมองเห็นการใช้พลังงานในรูปแบบที่เห็นได้ชัด เช่น การใช้ น้ำมันกับรถยนต์หรือกับเรื่องจักรกลต่าง ๆ หรือ การใช้กระแสไฟฟ้ากับเครื่องจักรกลหรือใช้เป็นแสงสว่าง แต่แท้ที่จริงพลังงานถูกใช้ไปในลักษณะแอบแฝงมากมาย เช่น ถ้าเรากินอาหารที่ไม่ผ่านกระบวนการผลิตอันซับซ้อน เราจะประหยัดพลังงานได้มาก ลองเปรียบเทียบการกินขนมปังกับการกินข้าวก็ย่อมเห็นได้ชัดเจน หรือเปรียบเทียบการกินบะหมี่สำเร็จรูปกับการกินขนมจีนก็ได้ จะเห็นได้ไม่ยากกว่าเรากินอะไรจะช่วยประหยัดพลังงานได้มากกว่าดังนี้ เป็นต้น

ในด้านการคมนาคมก็เช่นเดียวกัน ถ้าเราสามารถลดการใช้ยานพาหนะที่ต้องใช้พลังงานลง เช่น ใช้รถโดยสารสาธารณะแทนการใช้รถส่วนตัว การใช้รถจักรยานแทนการใช้

รถจักรยานยนต์หรือ การเดินเอาข้างแทนที่จะนั่งรถมอเตอร์ไซด์รับจ้างในระยะทางสั้น ๆ เป็นต้น มหาวิทยาลัยอาจเข้ามาจัดการในเรื่องนี้ได้มาก

2.5. ปัญหาด้านการฉ้อราษฎร์บังหลวง

ปัญหานี้เป็นปัญหาใหญ่และเป็นปัญหาที่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว ซึมลึกไปทุกวงการและเกือบทุกระดับ แม้แต่ในวงการศึกษา อันที่จริงเรื่องการฉ้อราษฎร์บังหลวงนี้มีหลายรูปแบบทั้งที่ปรากฏเห็นได้ง่ายและประเภทที่ซับซ้อน ความวุ่นวายในบ้านเมืองของเราในปัจจุบันนี้ ส่วนหนึ่งก็มาจากปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวงนี้เอง คนจำนวนหนึ่งต้องการได้ตำแหน่งทางสังคมหรือได้อำนาจจุดมุ่งหมายก็อยู่ที่ต้องการใช้ตำแหน่งหน้าที่และอำนาจในตำแหน่งนั้นเพื่อหาผลประโยชน์โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและศีลธรรมนั่นเอง

นักการเมืองเกือบทุกระดับก็กำลังทุนอย่างมากมายมหาศาลในการเลือกตั้งเพียงเพื่อหวังว่าถ้าตนเองชนะการเลือกตั้งจะได้ใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อแสวงหาผลประโยชน์จากการดำเนินงาน เช่น การก่อสร้าง การประมูลในกิจการที่สร้างรายได้ให้อย่างมากมาย เป็นต้น

2.6. ปัญหาด้านจริยธรรม

ปัญหาจริยธรรมเป็นปัญหาที่ซับซ้อนและในสังคมที่ผู้คนเห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม การกระทำในหลาย ๆ อย่างมากกว่าในการเรียน การทำงานหรือการค้าขาย มีการทำผิดจริยธรรมกันมากขึ้น แต่ดูเหมือนว่าคนจำนวนมากไม่รู้ตัวด้วยซ้ำเพราะเห็นกันจนเคยชินและในแง่หนึ่งการที่ระบบคุณค่าบางอย่างได้เปลี่ยนไปจากเดิม การกระทำซึ่งเคยเป็นสิ่งที่หมิ่นเหม่ ต่อการละเมิดจริยธรรมและศีลธรรม ในปัจจุบันนี้กลายเป็นเรื่องที่ทุกคนเห็นว่าเป็นสิ่งปกติธรรมดา เช่น เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศ เป็นต้น ในปัจจุบันนี้เราจะเห็นว่าปรากฏการณ์ทำนองนี้มีปรากฏให้เห็นมากขึ้นทุกวัน จนทำให้เด็กและเยาวชนไม่สามารถแยกแยะได้ว่าอะไรผิด

อะไรถูกอะไรดีอะไรชั่ว ด้วยเหตุตั้งนั้นมหาวิทยาลัยจกต้องให้ความสนใจและเอาใจใส่ในเรื่องนี้ให้มากขึ้นและจริงจังมากขึ้น เพราะหากปล่อยปละละเลยไว้ เวลาผ่านไปยิ่งจะก่อปัญหาให้กับสังคมมากขึ้น ทั้งปัญหาการตั้งครุภรณ์ก่อนวัยอันควร ปัญหาลูกไม่มีพ่อหรือแม่แต่การทำแท้ง เป็นต้น ปัญหาจริยธรรมมิได้มีเฉพาะเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเพศเท่านั้น แต่ปัญหาจริยธรรมยังหมายรวมถึงปัญหาการเอาเปรียบเพื่อนมนุษย์และการเอาเปรียบธรรมชาติสิ่งแวดล้อมด้วย การเอาเปรียบเพื่อนมนุษย์นั้นเราเห็นได้ไม่ยาก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องผู้ชายเอาเปรียบผู้หญิง ผู้ใหญ่เอาเปรียบเด็ก นายจ้างเอาเปรียบลูกจ้าง หมอเอาเปรียบคนไข้ หรือครูเอาเปรียบนักเรียน เป็นต้น

2.7. ปัญหาความขัดแย้งในสังคม

ปัญหาความขัดแย้งในสังคมไทยเพิ่มมากขึ้นทั้งในแง่ของพื้นที่ภูมิศาสตร์และในแง่ของความรุนแรง อันเนื่องมาจากหลากหลายสาเหตุ เช่น ความขัดแย้งที่เกิดจากการแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติ ความขัดแย้งด้านแนวคิดทางการเมือง ความขัดแย้งที่เกิดจากความไม่เป็นธรรมเชิงโครงสร้างของสังคม เป็นต้น

ความขัดแย้งต่างๆ เหล่านี้เกิดจากสาเหตุรากเหง้าคือการไม่ยอมรับและเคารพในสิทธิของผู้อื่น และความขัดแย้งเกิดขึ้นเพราะสังคมไทยขาดความเป็น “ชุมชน” (Community) ซึ่งความหมายของคำว่า “ชุมชน” คือ “Taking Each Other Seriously” หรือ “เอาใจเขาใส่ใจเราอย่างจริงจัง” นั่นเอง เราจะเห็นว่าในปัจจุบันนี้ คนส่วนใหญ่สนใจแต่เรื่องของตัวเอง เรื่องผลประโยชน์ของตนเอง เกิดการเอาเปรียบเอาเปรียบจนนำมาสู่ความขัดแย้ง ในเรื่องนี้สถาบันอุดมศึกษาสามารถเข้ามา มีบทบาทได้มาก ตั้งแต่การปลูกฝังให้นักศึกษายอมรับในความหลากหลาย ยอมรับในศักดิ์ศรีของความ เป็นมนุษย์ของผู้อื่น ยอมรับในสิทธิของผู้อื่น เป็นต้น

3. สรุป

สถาบันการศึกษามีได้เกิดขึ้นหรือตั้งอยู่ โดยปราศจากบริบททางสังคม อะไรที่เกิดขึ้น ในสังคมทั้งที่ดีและไม่ดีย่อมส่งผลกระทบต่อ สถาบันการศึกษาทั้งทางตรงหรือทางอ้อม ในขณะที่เดียวกัน สถาบันการศึกษาก็ไม่สามารถละเลยการมีส่วนร่วม แก้ไขปัญหาและร่วมพัฒนาสังคมที่สถาบัน การศึกษานั้น ๆ ตั้งอยู่ เพราะฉะนั้นความอาทร ต่อสังคมของสถาบันการศึกษาจึงเป็นสิ่งที่ควร ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริม ให้ดำเนินการ อย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง บุคลากรของ สถาบันการศึกษาคควรได้รับการบอกกล่าวให้ทำ หน้าที่ในส่วนนี้ด้วยในฐานะสมาชิกของสถาบัน การศึกษา และให้ดำเนินการเรื่องนี้อย่างจริงจัง และต่อเนื่อง สถาบันอุดมศึกษาใดที่ดำเนินการ ในเรื่องเหล่านี้หรือเรื่องอื่น ๆ ที่เป็นประเด็น สาธารณะย่อมได้ชื่อว่าเป็นสถาบันอุดมศึกษา ที่มี ความอาทรต่อสังคม